

Verkenning rol provincies in de sport

Bevindingen
kennismakingsronde
langs provincies
2018-2019

// De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is gevraagd om advies te geven over de organisatie en financiering van de sport in Nederland.¹ Om een beeld te krijgen van de rol van en verhoudingen tussen overheden in het sportbeleid heeft de NLsportraad besloten een verkenningsronde langs provincies te maken. Voor provincies is sport weliswaar geen kerntaak, maar niet zelden blijken ze betrokken te zijn bij sport. Voorzitter van de NLsportraad, Michael van Praag, is in 2018-2019 op bezoek gegaan bij gedeputeerden van alle provincies.² Voorliggend document is een verslag op hoofdlijnen waarin een aantal constatering en bevindingen worden samengevat. In de bijlage zijn de provincies op basis van thema's met elkaar vergeleken.

Sportbeleid

De NLsportraad heeft geconstateerd dat de verschillen tussen provincies op het gebied van sportbeleid groot zijn. De rol van provincies in het Nederlandse sportbeleid is beperkt door de kerntakendiscussie (twee bestuurslagen per beleidsonderwerp). Provincies hebben officieel géén rol in het sportbeleid. Er is überhaupt geen wetgeving waarin de overheidstaken op het gebied van sport zijn vastgelegd. Toch blijkt driekwart (9 van de 12) van de provincies een vorm van sportbeleid te voeren.³ In de meeste provincies is het sportbeleid afhankelijk van coalitieonderhandeling en dus niet structureel geborgd. In Flevoland, Zeeland en Limburg staat sportbeleid niet ter discussie.

Portefeuille

Grofweg zijn er drie portefeuilles waaruit sportbeleid wordt gevoerd en betaald: economie, gezondheid en sociaal. Met name de portefeuille economie wordt veel gebruikt door de provincies om sportactiviteiten te financieren.

Budget

De beschikbare budgetten van provincies lopen uiteen van geen budget (Zuid-Holland), incidenteel budget voor sportevenementen (Utrecht) tot een budget variërend van 5 ton tot 6,25 miljoen euro per jaar voor allerlei vormen van sportbeleid. Met name de provincies die energiegelden tot hun beschikking hebben investeren in sportbeleid (Gelderland, Noord-Brabant, Limburg). Deze drie provincies worden in gesprekken ook wel de 'drie sportminded provincies' genoemd. Deze provincies hebben ruim budget vanuit de verkoop van energiebedrijven.

Rol provincies

De kleinere provincies (met minder gemeenten, zoals bijvoorbeeld Drenthe of Flevoland) hebben vaak een regionaal verbindende functie in het sportbeleid. Ze koppelen gemeenten aan elkaar en ondersteunen regionale sportevenementen en -accommodaties. Zorgen voor regionale verbinding is een rol die de provinciale

-----
¹ [Adviesaanvraag minister Bruins](#)

² Gesprekken hebben plaatsgevonden in de periode januari 2018 - mei 2019 en betreffen de provinciale bestuurstermijn 2015-2018, m.u.v. de provincie Flevoland (sportbeleid 2019-2022)

³ In de nieuwe collegeperiode lijken ook de provincies Utrecht en Noord-Holland sport weer op de agenda te zetten. Zie ook [analyse Kenniscentrum Sport provinciale coalitieakkoorden 2019](#)

bestuurslaag op andere terreinen ook vaak bekleedt. De provincies zonder prominent sportbeleid beperken zich tot een faciliterende rol, waarbij ze vooral de organisatie van sportevenementen ondersteunen (veiligheid, logistiek e.d.).

Evenementen(beleid)

Alle provincies zijn betrokken bij sportevenementen maar de mate van betrokkenheid verschilt. Zuid-Holland, Friesland, Groningen en Utrecht investeren incidenteel, waarbij dit bijvoorbeeld in Utrecht neerkomt op een investering eens in de paar jaar. De budgetten komen uit de reserves en moeten per collegebesluit worden vastgesteld.

Andere provincies voeren structureel sportevenementenbeleid en halen bewust, soms zelfs met een evenementenagenda (Noord Brabant en Gelderland), bepaalde sportevenementen naar de provincie.

Type sporten

Veel provincies hebben sporten benoemd die in hun DNA passen, ofwel kernsporten. Wielrennen/fietsen en hippische sport zijn de meest genoemde sporten door provincies heen maar daarmee niet heel onderscheidend. Aan water gelegen provincies hebben watersporten hoog in het vaandel staan.

Accommodaties

Ongeveer de helft van de provincies investeert in sportaccommodaties. Meestal zijn dit topsportaccommodaties passend bij de gekozen kernsporten en met een bovenregionale betekenis.

Samenwerking

Alle provincies staan open voor onderlinge samenwerking en afstemming met de minister van sport. Zonder uitzondering geven ze aan gezamenlijk input te willen leveren in het sportakkoord, maar wel met de kanttekening dat de verschillen tussen de provincies groot zijn en dat concurrentie moet kunnen blijven bestaan. Afstemming (weten wat er speelt) is de belangrijkste drijfveer.

Constateringen NLsportraad

De NLsportraad constateert dat provincies met elkaar concurreren over de organisatie van topsportevenementen en de bouw van topsportaccommodaties. Met name een goede afstemming over de planning en plaatsing van topsportaccommodaties wordt daardoor belemmerd. Maar ook de timing van het binnenhalen van sportevenementen wordt niet of nauwelijks afgestemd waardoor het kan voorkomen dat vijf provincies bezig zijn met het binnenhalen van twee grote wielerevenementen in hetzelfde jaar.

Daarnaast constateert de NLsportraad dat provincies niet samenwerken op het gebied van sport. Er is geen coördinatie of platform via het Interprovinciaal Overleg (IPO), maar ook geen ander bestuurlijk overleg. Geen van de provincies zou coördinatie via het IPO willen laten verlopen. Wel zijn er provincies die regionaal met elkaar samenwerken, zoals Friesland-Groningen-Drenthe (structureel), Utrecht-Noord Brabant (rond de Vueltastart) en Noord Brabant-Limburg-Gelderland (sportminded provincies).

Enkele provincies hebben het initiatief genomen om tot een regionaal sportakkoord te komen. De provincie Gelderland en de provincie Zeeland zijn hiervan voorbeelden. Het landelijke sportakkoord heeft er mede toe geleid dat provincies (op in eerste instantie ambtelijk niveau) in overleg zijn getreden over hun rol en input in het landelijk akkoord.

Vergelijking sportbeleid per provincie

Provincie	Sportbeleid periode tot verkiezingen 2019	Sport via welke portefeuille	Budget sport per jaar	Rol provincie	Sportevenementen	Type sporten	Accommodaties	Samenwerking tussen provincies	Gedeputeerde
Drenthe	Ja	Sport, Gezondheid en sociaal 1. Bewegbeleid 2. Evenementen	900.000	Verbindend regionaal Rol voor provincie in sport niet ter discussie	Ja (650.000 euro). Tevens bereidheid om incidenteel extra budget vrij te maken voor buitengewone evenementen.	Fietsen/wielrennen Racing Hippisch	Ja Eenmalige bijdrage aan FC Emmen Ook bijdrage aan infrastructuur Circuit Assen Worden uit reserve gefinancierd	Ja Bijeenkomst met provincies wel. Samenwerking vooral met omliggende provincies (Friesland/Groningen)	Henk Jumelet (CDA)
Flevoland	Ja Topsport en evenementen bij provincie, breedtesport bij gemeenten	Sport 1. Sportservice Flevoland B.V. (provincie enig aandeelhouder) 2. Evenementen 3. Coördinatie aangepast sporten 4. Kernsporten (topsport & talentontwikkeling -RTC's) 5. Monitoring	647.372 Grote unieke, incidentele mondiale evenementen buiten budget d.m.v. begrotingswijziging met collegebesluit (bijv. Europese Spelen) Geen energiegelden	Topsport en coördinatie tussen provincies	Ja Gericht op jeugd landelijke evenementen kernsporten (triatlon, watersport en duursporten), (NK, EK, WK)	Kernsporten: - Triatlon - Watersporten (zeilen, kite- en windsurfen) Optie toevoeging (2019) Fietsen (MTB en wielrennen) hardlopen	Nee Of incidenteel via fondsen (EFRO, Leefbaarheid, Almere 2.0)	Ja Graag bestuurlijk in overleg met minister en gedeputeerden. Concurrentie tussen provincies zal blijven bestaan (bespreekbaar maken). Oog voor taakverdeling andere bestuurslagen.	Jan de Reus (VVD)
Fryslân	Ja	Sport + cultuur Kennis, expertise en uitvoering belegd bij Sport Fryslân Topsport en talentontwikkeling bij Topsport Noord	1.357.000	Regionale afstemming	Incidenteel Bijvoorbeeld European Sports for all games	Wintersporten (schaatsen) Friese sporten	Ja Bovenregionale voorzieningen, bijvoorbeeld Thialf 55 miljoen	Ja Concurrentie afstemmen (wie welke sport/topsportcentrum)	Michiel Schrier (SP)
Gelderland	Ja	Sport + sociaal + economie 1. Sociaal maatschappelijk (open club/vitale parken/aangepaste sport) 2. Economisch (evenementen/innovatie) 3. Talenten 4. Evenementen	6.250.000 Waarvan merendeel energiegelden	'spelverdeler' (verbindend), aanjager, verbinder en netwerkvorming	Ja Ongeveer 30 per jaar, evenementen in kader van maatschappij en economie Agenda, afgestemd met bedrijfsleven en Gelderse gemeenten (Gelrestad)	Atletiek/wandelen, Judo Hippisch Tennis Volleybal Wielersport	Ja Ten behoeve van topaccommodaties van de 6 kernsporten. Vorige beleidsperiode € 10 miljoen. Huidige periode nog geen investeringen.	Ja Gezamenlijk input leveren richting VWS/het sportakkoord	Jan Markink (VVD)
Groningen	Ja Verbinding met ondernemers (ontmoeting) en vanuit gezondheidsproblematiek (bewegen) Sport politieke afweging per college	Sport + economie 1. Bewegen (ihkv gezondheid) 2. Bewegen in de openbare ruimte (activeringsprogramma's) 3. Jeugd (sportief gezonde school) 4. Kwetsbare groepen (Uniek Sporten) 5. Talenten 6. Kennisdeling	500.000	Sport regionaal en ter ondersteuning van provinciale taken	Budget sportevenementen gericht op side-events. Incidenteel Bijvoorbeeld WK wielrennen op de weg (bid)	-	Ja, via leningen voor verduurzamen accommodaties (provinciaal revolverend fonds).	Ja Niet structureel, maar wel voor het delen van best practices. Afstemming met Friesland en Drenthe mbt talenten. Provincies maken politiek hun eigen afweging over hun rol	Patrick Brouns (CDA)

		Overige uit economie en leefbaarheid. Sport niet laten verkokeren							
Limburg	Ja	Sport 1. Sportplatforms per sport (breedtesport, talentontwikkeling, evenementen) 2. Infrastructuur Talentontwikkeling 3. Infrastructuur Breedtesport 4. Regionale ontwikkeling accommodaties 5. Grote sportevenementen 6. Gehandicaptensport 7. Jeugdfondssport Limburg	4,5 miljoen euro	Regionaal (dus boven lokaal) ondersteunen van ontwikkeling van sport, via 3 Sportzones (rondom Topsport Talentscholen Provinciaal via sporttakplatforms	Ja Via sporttakplatforms Rechtstreeks door Provincie jaarlijks en/of incidenteel. (Grote, incidentele evenementen gemiddeld een keer per jaar)	Via sporttakplatforms de volgende sporten: <i>Speerpuntsporten:</i> Wielrennen Hippisch <i>Kernsporten:</i> Triathlon Handbal Atletiek/running <i>Kanssporten:</i> Basketbal Golf handboogschieten Judo Sportklimmen Tafeltennis Turnen Volleybal Vrouwenvoetbal Gehandicaptensport	Ja Versterking ecosysteem voor sport (bijv. talentontwikkeling, veilige wielieromgevingen en hippische koplopers accommodaties)	Ja Niet formaliseren via IPO, coalition of the willing	Ger Koopmans
Noord-Brabant	Ja	Sport 1. Uniek sporten 2. Evenementen 3. Talenten 4. Sport en technologie 5. Urban sports	2.875.000 Waarvan merendeel energiegelden	ontwikkelen en uitwisselen van kennis, stimuleren en faciliteren van netwerkvorming, cofinanciering businesscases	Ja Agenda met steden en bedrijfsleven. Evenementen die bij de provincie passen	Hebben voorkeursporten losgelaten (sporten die in DNA Brabant zitten)	Nee	Ja Wel vooral met gelijkgestemde provincies. In IPO verband moeilijk, verschillen zijn te groot	Henri Swinkels (SP)
Noord-Holland	Nee	Recreatie, economie en sponsoring 1. Sportservice NH: kennisfunctie (subsidie t/m 2019, daarna is het de bedoeling dat het wordt overgenomen door gemeenten) 2. Evenementen (sponsoring) 3. Topsportaccommodaties (subsidieregeling is in 2018 afgelopen en krijgt vooralsnog vanwege ontbreken sportbeleid geen vervolg) 4. Recreatie: subsidieregeling voor Water als Economische Drager (watersport, recreatief vervoer over water)	Voor evenementensponsoring is jaarlijks € 525.000 beschikbaar, daarvan gaat ongeveer € 250.000,- naar evenementen (EK's, WK's en sportieve evenementen). sportservice NH 120.000 (2019 laatste subsidiejaar) Water als Economische Drager: 2 mln in laatste college periode.	Faciliterend waar gevraagd, passend bij provinciale rol (beleid)	Ja Sponsoring vanuit relatiemanagement Facilitering, vergunningen en verkeersmaatregelen bij grote evenementen	Honkbal Zeilen Atletiek Hippisch Fietsen Wandelen schaken	Ja € 2.120.385,39 in laatste collegeperiode voor topsportaccommodaties (Rugby, handbal, BMX, tennis, atletiek) Investerings in aanlegplaatsen via subsidieregeling Water als Economische Drager	Nee, niet specifiek op sport Sport is geen kerntaak. Rol van Amsterdam in provincie NH is groot.	Jaap Bond (CDA)

Overijssel	Ja	Sociale kwaliteit: gezond bewegen en gezondheid. Ambitie: #levenlangbewegen 1. Gezond bewegen: aangepast sporten, benutten openbare ruimte voor bewegen, sport als middel, ontmoeting, eenzaamheid, jongeren 2. Talentontwikkeling en talentherkenning 3. Evenementenbeleid	3,4 mln per jaar voor hele programma sociale kwaliteit (maakt sport en bewegen onderdeel vanuit) plus 1,5 mln voor evenementen per jaar (sport en cultuur)	Verbinden regionaal, bijdragen aan kennisinfrastructuur, innovatie aanjagen	Ja Jaarlijks worden vijf topsportevenementen ondersteund.	Vanuit evenementenbeleid: hardlopen, fietsen, triathlon, schaatsen, skeeleren en hippische sport	nee	Ja Van sport geen kerntaak maken maar gewoon doen (niet in IPO verband)	Bert Boerman (CU)
Utrecht	Nee	Economie Marketing, internationale branding van provincie Utrecht	Incidenteel Via collegebesluit voor sportevenementen	Sport als middel voor marketing	Incidenteel Grote sportevenementen zoals Tour de France of Vuelta España	Fietsen/ Wielrennen	Nee	Ja Maar houd het klein, niet in IPO verband	Pim van den Berg (D66) CvdK Willibrord van Beek (VVD)
Zeeland	Ja Ook onderdeel nieuwe coalitieakkoord	Sport, gezondheid, leefbaarheid -Sport (via SportZeeland uitvoering) -Evenementen (marketing ZLD) -Recreatieve routenetwerken (natuur, recreatie) -Vitaliteit en gezondheid (onder gezond ZLD) -Accommodaties (Leefbaarheid)	SportZeeland 250.000 Sportevenementen 250.000 + incidenteel Recreatieve routenetwerken via natuur (incidenteel en structureel) Vitaliteit/gezondheid 150.000 Leefbaarheid PM	Verbinden regionaal, zorgen voor kennisinfrastructuur, innovatie aanjagen	Ja, structureel 25 evenementen. + incidenteel ad hoc (zoals Tour de France, EK Beach oid)	Beach Wielersport Zeeuwse kernsporten passend bij DNA	Nee	Ja Wel vooral met gelijkgestemde provincies. In IPO verband moeilijk, verschillen zijn te groot	Jo-Annes de Bat (CDA)
Zuid-Holland	Nee	Economie Vanuit arbeidsmarkt of innovatie (duurzaamheid)	0	Faciliterend waar gevraagd (bijv. bij evenementen)	Incidenteel Police and Fire Games CHIO Rotterdam Volvo Ocean Race Kleine sponsorbedragen ihkv arbeidsmarkt en innovatie	Geen	Nee	Ja Wel afhankelijk van de insteek van de minister. Samenwerking kan, concurrentie bewaken	Jeanette Baljeu (VVD)

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad is een onafhankelijk adviesorgaan dat zich richt op het versterken van de betekenis van sport voor de samenleving en op het vergroten van het rendement van sportevenementen, inclusief het ontwikkelen van een aansprekende evenementenagenda. Dat doet de raad op transparante wijze samen met de betrokkenen uit het veld. De NLsportraad bestaat uit negen leden onder voorzitterschap van Michael van Praag. Adviezen van de NLsportraad zijn vernieuwend, onderbouwd door onderzoek en praktisch uitvoerbaar.

Zie www.nederlandse-sportraad.nl

Augustus 2019

